

*Висшето училище и детската градина –
за качество в системата на образованието
Higher School and Kindergarten – for Quality of Education System*

АЗ, ТИ, НИЕ ЗА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА

Марина Гунчева

Обединено детско заведение „Славейче“ – Криводол

Резюме. Статията споделя опит на взаимодействие между семейството и детската градина за запознаване с правата на децата и тяхното спазване. Описват се реализирани интерактивни срещи с родителите, открита педагогическа визита, празници и апробирани интерактивни игри за осмисляне и зачитане на правата и задълженията от 5 – 6-годишните деца. Основен акцент се поставя на взаимодействието между институциите за защита на правата на децата, тъй като е изключително важно още в най-ранна възраст да се постигне информационната им осигуреност по този въпрос.

Keywords: family, kindergarten, rights and debts, interactive games

През ноември 2014 г. се навършиха 25 години от официалното приемане на Конвенцията за правата на детето. Тя е одобрена от всички държави по света. УНИЦЕФ (UNICEF) е организацията, която следи за нейното прилагане и изпълнение.

Педагогическият екип при ОДЗ „Славейче“ се включи в Националната програма „2014 г. – година на правата на детето“ под мотото „Аз – детето, и моите права“.

Основната цел бе да се насочи вниманието на обществото и институциите в град Криводол към правата на децата в България, както и към създаване на по-добри условия на живот и развитие на нашите деца.

Реализирани бяха срещи с родителите, а в методичното обединение заложихме на провеждане на педагогически визити с участието на родителите в детските групи.

В ежедневната работа с децата от подготвителна група често възникват следните въпроси.

- Познават ли децата от предучилищна възраст своите права?
- Кои институции се занимават пряко със запознаването на децата с техните права?
- С кои права трябва да се запознаят децата от детската градина?
- По какъв начин трябва да се запознаят подрастващите със своите права и има ли достатъчно материал в учебните книжки, чрез който децата би следвало да упорядочават своите права?

В тази връзка се проведе инициативата „Аз имам право на...“ с цел стимулиране положителни преживявания, нагласи и поведение чрез запознаване и упражняване на правата на детето.

По непринуден начин деца и родители обсъдиха следните права: право на име, право на образование, право на семейство, право на чиста природа и здравословна храна, право на здраве и здравни грижи, право на безопасност, право на игра, почивка и културна дейност. С тази дейност се поставиха основите на запознаването на децата с техните права и изработване на табло „Аз – детето, и моите права“.

Имайки предвид чл. 29 от КПД: „Правата на децата са нещо по-особено, защото много от правата, определени в Конвенцията за правата на детето, трябва да бъдат осигурени от възрастните или от държавата. Освен това обаче Конвенцията разглежда и отговорностите на децата за зачитането на правата на другите хора, по-специално на техните родители“⁽¹⁾. С родителите бяха обсъдени и някои предложения за отговорностите, които трябва да вървят винаги ръка за ръка с правата на децата, а именно:

1. Децата имат право на семейство, но имат задължения да уважават, помагат и обичат своите родители.

2. Децата имат право на игра, почивка и културна дейност, но имат задължения да уважават другите деца и да не чупят играчките.

3. Децата имат право да получат добро образование, но имат задължения да се учат и уважават учителите си.

4. Децата имат право на здраве и здравни грижи, но имат задължения да пазят собствения живот и здраве и да спазват съветите на хората, които ги лекуват.

5. Децата имат право на безопасност въкъщи и на улицата, но имат задължения да не играят с опасни предмети.

6. Децата имат право на чиста природа и здравословна храна, но имат задължения да не замърсяват природата и да не хабят храната.

Тъй като в **примерните теми по ОН „Социален свят“ за ПГ 5 и 6 г. са заложени само по една ситуация за правата на децата и в двете възрастови групи, бяха изработени дидактични материали и картинки, които най-добре изобразяват правата на децата, както и игри, чрез които те да овладеят основни познания за собствените си права и задължения.**

На децата бе предложена презентация „Моите права и задължения“, ситуативна игра „Право или задължение“, индивидуална работа за 5-годишните – „Всяко право в своята къща“, и за 6-годишните – „Къщичка на правата и на задълженията“, чрез които да се стимулират положителни преживявания и поведение чрез упражняване правата на детето, както и подвижната игра „Да опитаме заедно“ спомагаща за формиране умения за разграничаване на правата и произтичащите от тях задължения у децата.

Ситуативна игра „Право или задължение“

Необходими материали: набор с цветни картинки, изобразяващи право или отговорност (броят отговаря на броя на участниците в играта), хартиено кубче, на което са изобразени 6-те права, с които са запознати децата. Децата са седнали в кръг. Учителят хвърля кубчето и съобщава едно право, детето показва картинката на произтичащата от него отговорност или същото право, след което търкулва кубчето към друго дете от кръга.

Посоченото дете трябва да съобщи едно право и съответните отговорности и задължения, които произтичат от това право, докато се покажат всички картинки. Играта продължава докато всяко дете покаже своята картинка.

Дидактична игра „Всяко право в своята къща“ за 5-годишни

Цел: упражняване правото на семейство.

Описание: децата разполагат с къщичка със син покрив и набор от картинки, изобразяващи правото на семейство. Те трябва да подберат подходящата картинка и да я залепят в своята къщичка.

Дидактична игра „Къщичка на правата и задълженията“ за 6-годишни

Цел: формиране на умения за разграничаване на правата и произтичащите от тях задължения.

Описание: на всички деца се раздават къщички от хартия. „Къщичка на правата“ със син покрив и „Къщичка на задълженията“ с червен покрив и няколко картинки, на които са изобразени право или задължение. Те трябва да разгледат и обсъдят предложените картинки и да ги залепят по следния начин: картинката, на която е изобразено право – в „Къщичката на правата“, а тези със задълженията – в „Къщичката на задълженията“.

Чрез ПИ „Да опитаме заедно“ се постига развиване на социални умения чрез съпреживяване, отзивчивост и съпричастност. На децата се раздават картинки с изобразено право или отговорност. Те се движат под звуците на песента „Права или задължения“, след спиране на песента се хващат по двойки „право и произтичащото от него задължение“.

По случай Деня на християнското семейство децата поздравиха родители и близки и чрез този празник упражниха правото на всяко дете на семейство.

Спортното състезание под наслов „Бързи, смели, сръчни“ се проведе с участието на родители. Чрез него децата се запознаха с правото на всяко дете на спорт. Всички знаем, че физическата култура като направление присъства в живота на децата в детската градина във всички възрастови групи, включително и в подготвителната група и образователното съдържание способства за постигане на здравословен баланс между умствената и двигателната активност на детето. Затова е изключително важно да работим усилено за постигане задачите на това направление.

Децата, разделени на два отбора, изпълниха игрите „Аз ще те водя, а ти цели“ и „Подскочи и подреди“. Те имаха състезателен характер, което стимулира участниците да покажат спортен дух и желание за победа.

Във връзка с упражняване на правото на безопасност и отговорността да познават основните правила при природни бедствия се проведе тренинг с родители на тема: „Овлабяване на правила на поведение при природни бедствия“. Целта на срещата бе да се запознаят децата с природните бедствия – пожар, наводнение, буря, земетресение, и овлабяването на основни правила на поведение при тези бедствия.

За съвместната работа на деца и родители бяха предложени дейностите: „Разпознаване на природното бедствие“ и „Спасители“.

„Разпознаване на природното бедствие“ – на родителите се предоставят отделни думички, които трябва да подредят в природно бедствие, а на децата – картини за оцветяване. След това говорителят на групата подрежда названието на природното бедствие на постер и подходящи картини за адекватно поведение, както и съответните правила при природното бедствие (буря, наводнение, земетресение и пожар).

Подвижната игра „Спасители“ има за цел да затвърди знанията на децата за служителите на полиция, пожарна и гражданска защита, които спасяват живота на хората, и за овлабяване на правила при природни бедствия.

Правила на играта: децата държат картинка на превозни средства, които помагат на хората в беда – полицейска кола, лодка, пожарна кола, линейка, кран. На стената са залепени картини на природни бедствия – буря, пожар, наводнение, земетресение. Под звуците на песента „Пътни знаци“ децата танцуват, а при спиране на музиката всеки автомобил отива при съответното природно бедствие.

Чрез тези дейности децата овладяваха основни правила на поведение при горепосочените природни бедствия и изработиха табло „Овлабяване на правила при природни бедствия“.

След организираните срещи с представители на различните институции, съвместно с родителите бяха направени следните изводи:

- децата имат права, но и задължения и тяхното познаване предоставя осъзнат процес за тяхното зачитане;
- предложените игри предразположиха родители и учители да работят заедно за реализиране на една важна и отговорна задача – възпитанието на деца;
- децата се учат да поемат отговорността за постъпките си върху себе си още от най-ранна възраст.

БЕЛЕЖКИ

1. Конвенция за правата на детето.

WORK WITH PARENTS FOR KNOWING AND RESPECT CHILDREN'S RIGHTS

Abstract. The article shared experience of interaction between the family and kindergarten to learn about children's rights and their observance. In the statement made available interactive meetings with parents opened pedagogical visit probated holidays and interactive games to familiarize parents with the rights and obligations of 5 and 6 years old children. The main emphasis in this research is placed on the interaction between the institutions for the protection of children's rights, because it is extremely important to achieve at an early age their informational provision on this issue.

✉ **Mrs. Marina Guncheva**
Kindergarten "Slaveyche"
3060 Krivodol, Bulgaria